Üksik number 4 senti.

Alutaguse Teataja

Jõhvis müügil varahommikul.

TELLIMISE HIND:
1 kuu postiga 50 senti.
3 kuud „ 150 „
6 „ „ 280 „
1 aasta „ 550 „

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Ilmub Jõhvis igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

TALITUS: Jõhwis, Rakwere tän. 7-a. Telefon 48

Toimetus: Narvas, Salme tän. nr 5. Kõnetr. 34.

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuu'utusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 59. Jõhwis, teisipäewal, 13. juunil 1933. a. V aastakäik.

Esimene ülesanne olgu igaühel tellida omale „Alut. Teataja" 15. juunist.

Kõigi piletite eest makstakse miljon, kui ei peeta miljonite loosimist 10. üldlaulupeol.

„Koit"
Kõnnitrvat 2-44.
Pääsutähed 10--50 senti.
Algus äripäevael k. 6 p., pühapäeval kell 4 p.
Kassa awat. pool tundi enne algust.

8. juunil ja edasi.

Lil Dagower, Theodor Loos, Rolf von Goth j. t.

„Õigus elule"

Samanimelise A. Merdna romaani järgi.

Film ei ole mitte üksi kütkestav värviküllaste stseenide poolest, vaid on väljendatud niivõrd loomutruult, et tungib kõigile hingesse, kel on, või kel on olnud lapsi. Mäng hoiab vaataja pinevuses algusest lõpuni.

Huvitav kahekordne eeskava.

8. juunil ja edasi.

Kuulus ooperilaulja *Leo Slezak,* veetlev *Marta Eggerth* ja tuntud operetinäitleja *Max Hansen* veetlevate naiste ja ilusate fokside filmis

Naiste diplomaat.

Filmis lauldakse:
1) „Musik muss sein beim ersten Kuss" — marss-fokstrott.
2) „Mir fehlt ein Freund, wie du", — tango.
3) „Wenn ich vergnügt bin, muss ich singen" — serenad ja six-eight.
4) „Ich such' was, ich brauch' was" — fokstrott.

Hans May muusika. Robert Gilberti ja Karl Brülli tekst.

Tapetud mees külatänawal.

Enesekaitseks lõi teise kaikaga surnuks.

11. skp. kella 5 ajal teatati Rakwere kriminaalpolitseile, et Awanduse wallas elutsew Karla Werner, 29 a. wana, on tapetud. Wäheste elumärkidega oli Werneri kohapealt tahetud Rakwere linnahaigemajja toimetada, kuid teel oli õnnetu surnud. Kohale sõitnud ametnikud selgitasid, et tapmise pani toime samas wallas elutsew Heinrich Krutop, kes tapmist püüab seletada enesekaitsega. K. areteeriti ja toimetati Rakwerre.

Karl Werner elas Awanduse wallas Padu külas, kus kahe õega pidas wanematelt pärandatud wäikest popsikohta. Et Werner närwihaiguse all kannatas, siis tema majapidamist suurt abistada ei suutnud. Pühapäewal, 11. skp. läks jälle Werner külatänawale, kus pealtwaatas loomade karjamaale saatmist. Wähe hiljem jooksis keegi naaber õdede juure ja teatas, et

Werner lamab surnuna teel.

Kui õde sinna läks siis selgus, et wend maas lamab wäheste elumärkidega. Samas lamas ka maas loomadega karjamaale kaasamineja Leena Piilewelt. Piilewelt seletas, et Karla Werner teda löönud rusikaga pähe, mille tagajärjel tema teele meelemärkuseta lamama jäänud. Kuidas aga lööja Werner ise lüüa on saanud, seda tema ei teadnud. Werner toimetati kohe Simuna jsk. arsti juure, kes kindlaks tegi, et Werner on saanud mingi tugewa riistaga hoobi pähe ja selleşt tekkis sisemine werejooks ning pea alusluu murre. Arsti soowitusel pandi Werner kohe autosse ja taheti toimetada Rakwerre, kuid teel ta suri, ilma et oleks meelemärkusele tulnud. Asjaolude selgitamisel paistis, nagu oleks Werner ja Piilewelt wastastikku'takelnud. Piilewelti seletusel läinud tema karjaga teed mööda, kus parajaste Werner seisnud. Tema hakanud Werneri hurjutama, et mis sa longid ringi ilma tööta ja wist wargusega elatad end. Seda kuuldes wihastanud Werner ja karanud talle juure ning annud rusikaga hoobi pähe. Hiljem aga selgus, et pidi weel kolmas isik olema, kes siis Werneri löi. Selleks osutuski Heinrich Krutop. Tema näinud eemalt kui Piilewelt maha kukkunud ja siis jooksnud juure ning tahtnud Werneri karistada. Selleks haaranud aialati ja lähenenud Wernerile. Werner aga tahtnud ka temate kallale tulla, mille ärahoidmiseks tema siis

aiateibaga mõned hoobid Werneri pihta löönud.

Hoobid aga tabasid pähe ja töid Wernerile surma. Kuidas tapmine tõepoolest oli, seda selgitab juurdlus.

Rahukohtunik sunnitööle.

Kohtupalatis arutati endise Wäike-Maarja rahukohtuniku Willem Laurbergi süütegu. Mees on omastanud ja raisanud ära mitmed kohtu depositii makstud summad, kokku ligi 200 krooni. Warjamiseks jättis mees summad kassaraamatusse kandmata.

W. Laurberg on juba waremalt kohtupalati poolt karistatud 5. a. sunnitööga riigiraha raiskamise ja omastamise eest. Raisatud summa ulatus tuhandetesse kroonidesse. Kohtualune toodi nüüd süüpingile kestwanglast. Haiglase wälimusega 50 aastane mees põdewat tiisikust. Ta tunnistab end süüdi ja palub karistust käesolewas protsessis lugeda kaetuks eelmisega. „Juba see asjaolu, et olen kurjategija, lasub minu südamel raske kiwina. Seepärast palun mind wabastada käesolewal korral karistusest."

Palat mõistis W. Laurberg'i 4 a. sunnitööle. Kuna kuritööd toimusid eriaegadel, pole tõenäoline, et karistused ühendatakse. Mehel tuleb wist istuda 9 aastat.

Kaitsemalewlased wõistlesid laskmises.

Esikohale tuli Narwa malewkond.

Pühapäewal, 11. juunil oli Narwa linna karjamaal asuwas lasketiirus kaitsemalewate waheline laskewõistlus Kreenholmi wabriku poolt annetatud hõbekarikale.

Wõistlustest wõtsid osa: Narwa malewkond, Waiwara malewkond, wabriku ükſikkompanii.

Lasketingimused olid wintpüssidest: igast ükſusest 12 meheline meeskond, laskmine 300 meetrilt, kolmest asendist 10 lasku, iga seeria 5 minutit. Wõitjaks tuli Narwa malewkond 2007 silmaga; 2-ks Waiwara malewkond 1947 silma; wabriku ükſikkompanii 1712 silma ja Kreenholmi ükſikkompanii 1337 silma.

Indiwiduaal-wõidu saawutas wabriku ükſikkompanii malewlane Lebedew — 239 silma; 2. Narwa malewkonna 1 komp. pealik W. Pere — 223 silma; 3. Waiwara malewkonna malewlane A. Rätsepp — 219 silma ja 3 Narwa malewkonna 3 komp. malewlane A. Prenner — 215 silma.

Laulupeole.

Palun kõiki Narwa Ühisgümnaasiumi naisõppureid (sopr., alt.) ja kõiki Narwa Naiskutsekooli õppureid, kes laulupeole sõita soowiwad, koguda ühisele harjutusele teisipäewal, 13. juunil 1933. a. täpselt kell 1 päewal ühisgümn. aktuse saali.

Samuti meesõppureid (ten., bass.) palun koguda reedel, 16. juunil, kell 12 päewal ja kõigil lauljail (terwel kooril) — nais- ja meesõppureil koos, reedel, 16. juunil kell ½2 päewal ühisproowile sealsamas.

Proowilt puudujatega pean arwestama kui ettewõtteşt (laulupeost) loobunutega.

Narwas,
10. juunil 1933 a. P. Penna.

Tenniswõistlustel

Põltsamaa-Rakwere wahel, mis peeti 11. skp. Rahwaaias, wõitsid rakwerlased 12 punktiga. Rahwast oli wõistlusi jälgimas rohkesti.

— —

Rahva rõhuv enamus hääletas vastu!

Esialgne üldpilt rahwahääletusest: põhiseaduse muutmise eelnõu kukub läbi.

Kodanik on lõpulikult tüdinenud janditamisest ümber makswa korra.

Tallinnas täieliku läbikukkumine!

Ka Harjumaa rõhuw enamus wastu.

Tallinn, 12. juunil, kell ½6 õhtul. Tallinna seniste tagajärgede kokkuwõttest selgub, et pealinna kodanikest on 70% hääletanud wastu, ja kõigest 30% poolt.

Harjumaal anti poolt 7892 häält wastu 12.580 häält.

Tartu linnas ja maakonnas on enamus wastu hääletanud.

Rakvere linn on vastu.

Rakwere linnas anti riigikogu põhiseaduse kawa poolt 1129 häält, wastu 3595 häält. Seega Rakwere kodanikkonna absoluutne enamus ei taha näha makswa korra kõigutamist.

Wirumaa lääne-wallad wastu

Wirumaa läänewaldades anti põhiseaduse muutmise poolt 20.357, wastu 24.171 häält.

Pärnu linn ütles: „ei".

Pärnust, 12. juunil, kell 5 p. l. Pärnu linnas on hääletuse üldpilt selgunud ja kokkuwõtted tehtud. Poolt hääletas Pärnus 2963, wastu 8512 kodanikku.

Viljandi järsk ja kindel „ei".

Wiljandist, 12. juunil, kell ½6 p. l. Wiljandi linna ja maakonna kohta on tagajärjed selgunud. Poolt on hääletanud kõigest 9759, wastu aga 19582 kodanikku.

Tagajärjed maalt.

Maalt jõudsid esimesed rahwahääletuse tulemused toimetusse juba ¾4 paiku. Esimesena selgusid tagajärjed Jõhwis, sellejärgi Illukal ja Narwa ümbruse waldades.

Üldpilt Wirumaa meeleoludest rahwahääletusel on wastu. Allpool on äratoodud ükſikasjalikud tagajärjed. Klambrites möödunud aasta tulemused.

Jõhwi alew on wastu.

Jõhwi, 12. juuni. Täna kell ½4 lõpetati hääletustagajärgede kokkuwõtmine Jõhwi alewis. Osawõtt rahwahääletusest oli loium kui möödunud aastal.

Kokku anti ära 995 häält (l.a. 1178). Poolt hääletas 299 kodanikku (503), Wastu 696 (675) inimest.

Kose rahvas on poolt.

Kose wallas hääletas riigikogu põhiseaduse kawa poolt 342 kodanikku, wastu 300 kodanikku.

Esmaspäewa õhtul kella 6-ks hakkasid juba selguma ülewaatlikult 10., 11. ja 12. juunil toimunud põhiseaduse muutmise rahwahääletuse tulemused üle riigi.

Narwas selgusid tagajärjed juba osaliselt kella 4 paiku p. l., mil wähemais hääletamisjaoskondades jõuti häälte lugemisega waraku lõpule. Suuremais walimisjaoskondades kestis rahwahääletuse tagajärgede kokkuwõtmine aga paar tundi kauemini, kuna tuli mitmel pool rikutud ja kõiksugu märkustega warustatud sedelite tühistamine läbi wiia. — Üldse oli Narwas hääleõiguslikke kodanikke 15.994. Neist walimiskastide juures käis laupäewa, pühapäewa ja esmaspäewase päewa jooksul 13.395 inimest. Läinud-aastasel rahwahääletusel, millest osawõtt teatawasti oli sunduslik, käis hääletamas 15.088 kodanikku.

Riigikogu põhiseaduse muutmise eelnõu poolt anti wastmöödunud rahwahääletusel Narwas 3934 häält. Wastu hääletas 9271 kodanikku. Seega on Narwa kodanike rõhuw enamus põhiseaduse muutmise wastu.

Jaoskondade järgi kujunesid tagajärjed järgmiseks:

Jaoskonnad.	Oli hääleõiguslikke nimekirjas	Käis hääletamas	Tühistati puudulik. erapool.	Poolt	Wastu
1. jaoskond (raekojas)	2621	2073	13	918	1142
2. „ (end. 6. algk.)	2517	2023	17	499	1507
3. „ („Wõitlejas")	4592	3832	76	975	2781
4. „ (Kreenholmis)	2200	1954	30	389	1535
5. „ (Jaanilinnas)	2564	2170	45	746	1379
6. „ (Kalewi-linaw.)	1500	1343	9	407	927
Kokku	15994	13395	190	3934	9271

Narwa-Jõesuu on wastu.

Narwa-Jõesuu, 12. juunil. Rahwahääletuse tulemused töid siin rabawa üllatuse, wõrreldes läinud-aastaste tagajärgedega. Poolt hääletas kõigest 411 (l. a. 1195 hl), wastu 792 kodanikku. Tühistati kokku 13 sedelit. Hääleõiguslikke kodanikke oli nimekirjas 1216.

Narwa ja Waiwara wallad ei soowi põhiseaduse muutmist.

Narwa wallas hääletas põhiseaduse muutmise poolt 368, wastu 1070 kodanikku. Waiwara wallas anti poolt 211 häält, wastu 775 häält.

Muud Wiru wallad:

Jõhwi wallas hääletas poolt 621, wastu 492 kodanikku.

Wasknarwas anti poolt 654 651 häält, wastu 883 häält.

Woka wallas anti poolt 380, wastu 531 häält.

Auwere-Joalas: poolt — 358, wastu 561 häält.

Jisakus: poolt 649, wastu 843.

Mäetagusel: poolt 368, wastu 633.

Kaitsewäe rõhuw enam ei toetanud riigikogu põhiseaduse muutmise kawa!

Wirumaal asuwaist kaitsewäeosadest — 1. jalawäe rügemendist, 4. ükſikust jalawäe pataljonist ja Kurtna laagrist saabusid hääletuse tulemused toimetusse kella 5 paiku. Narwas hääletas kaitsewäes muutmise poolt 34,3%, wastu 65,7% meie kodukaitsjaist.

Kurtnas anti hääli poolt 33,5%, wastu 66,5% hääletanute üldarwust.

4. ükſik. jal. pat. Jõhwis andis poolt hääli 36,6%, wastu 63,4%.

Kuidas hääletasid Narwa jaoskonnad läinud aastal.

Poolt hääletas läinud aastal Narwa 1. jaoskonnas — 728 kod.; 2 jsk. — 774 kod.; 3. jsk. — 1104 kod.; 4. jsk. — 392 k.; 5. jsk. — 520 k.; 6. jsk. — 325. — Wastu anti hääli: 1. jsk. — 1380; 2. jsk. — 1468; 3. jsk. — 3037; 4. jsk. — 1758; 5. jsk. — 1823 ja 6. jsk. — 1095.

Üleriiklike tulemuste

kokkuwõttest nähtub, et riigikogu põhiseaduse muutmise eelnõu on saanud täieliku läbikukkumise osaliseks.

Sellega on rahwas näidanud, et siiski tema on weel riigis majesteet ja oskab austada makswat demokraatlikku korda. Selle korra wastased soowisid rahwalt wõtta tema enesemääramise õigused, taheti anda kodaniku wabadusele maskeeritud hoop.

Rahwa rõhuw enamus on aga nüüd näidanud, et oskab tagasi anda kõik hoobid, mis sihitud Eesti demokraatliku korra wastu.

Olgu terwitatud meie rahwa küps mõtlemine!

Üleriiklikud tulemused seni näitawad, et poolt on hääletanud 144.527, wastu 299.932 kodanikku.

Ringi ümber [redacted] maailma.

Kodumaalt.

— 1. juulist alandatakse üldine laenuprotsent senisest 8% — 7%-le. Samast ajast alandawad pangad ja riigihoiukassa ka hoiuprotsenti. Reedel oli Tallinna pantade ühingu nõupidamine, kus siis ka uued protsendimäärad laenudelt ja hoiusummadelt määramisele tulid.

— Wale 10-kroonise edastandmisel tabati Tallinnas, Lillekülas elutsew Arthur Frey, kelle korterist läbiotsimisel leiti terwe walerahade walmistamise sisseseade — klišeed, tuschid, wärwid ja linane paber ning paar pooleldi walmis waleraha. Frey oli juba üle aasta wale 10-krooniseid walmistanud ja üle 100 niisuguse raha liikwele lasknud.

— Suwistepühade ajal peeti Juuru kihelkonnas Mahtra asunduses Mahtra sõja 75. aasta mälestuspäewa suure pidulikkusega. Tolleaegne Mahtra talumeeste mäss rõhujate wastu, mis weriselt maha suruti, leidis nüüd määrikat mälestust. Rahwaarwu wõis lugeda 5000 peale. Mahtra sõjas langenutele awati mälestussammas.

— Punase risti poolt annetati Erra algkooli 8-aastasele õpilasele Karl Sihwerile elupäästmise märk. Poiste päästis läinud talwel Erra jõel uppumisurmast ühe oma kaasõpilase.

— Läinud nädalal süttis põlema Kaspere wallas, Watku külas Hans Wakkeri elumaja ja karjalaut, mis põlesid maani maha. Tuli sai alguse walweta pliidi alla jäetud tuhast. Omanik hindab kahju 3.500 krooni. Tuli sai alguse õhtul kella 7 paiku.

Wälismaalt.

— Roomas parafeeriti nõndanimetatud neljа riigi pakt. Alla kirjutasid Mussolini, sis prantsuse, inglise ja saksa suursaadikud. Pakt naeb ette neljа riigi koostöötamist rahwastelidu raamides rahu säilitamise otstarbel. Pakt maksab 10 a. kestes ja jatkub automaatselt, kui seda lepinguosalised üles ei ütle enne kaheksanda aasta lõppu. Pakti praktilise tähtsuse juures tuleb kõwasti kahelda.

— Jaapanis tekkis lennukipommide ettewaatamatul lahtiwõtmisel plahwatus, mille tagajärjel lendasid õhku kolm laskemoonaladu ja tules häwines üle 50 lennuki. Surma sai 28 inimest ja haawata 63.

— Möödunud kesknädalal puhkes Põhja Rootsi suurtes metsades tulekahi. Umbes kilomeetrilline leekidemeri tungib suure jõuga sügawamale metsa. Kustutamistöö on õige raske, sest pikemat aega kestnud põua tõttu lewib tuli pöörase kiirusega.

— Kreeka wanale presidendile Wenizelosele awasid 7 meest rewolwritule heitkel, mil president oli autoga mööda sõitmas. Haawata kergelt sai waid presidendi abikaasa ja autojuht.

— Istambulist teatatakse: kui Trotskilt küsiti, kas wastawat tõele kuuldused, et ta olewat Staliniga ära leppinud, wastas Trotski: On wõimalik, et ma lähemal ajal Wenemaale tagasi sõidan. Kuid ta keeldus lähemat seletust andmas.

Tänuawaldus.

4. juunil s. a. Jõhwis peetud Alutaguse spordi ja mängupäew läks korda nii osawõtjate arwult kui ka majanduslikult. Täielikult õnnestus ka wabaõhuetendus „Siinai tähistel". ÜENÜ Wirumaa Keskkorraldus awaldab sügawamat tänu Jõhwi garnisoni ülemale hra kol. W. Kochile ja Jõhwi gümnaasiumi direktorile hra W. Söerdile, kes noorte tegewusele ja päewa korraldusele kõigiti wastu tulid.

Awaldame suuremat lugupidamist ja tänu lawastajale hra A. Läänele, tantsude juhile pr. Laewale ja muusikaosa üldjuhile hra R. Ulmile j. t., kes kõik kaasa aitasid noorte ettewõtte heaks kordaminekuks.

W. Mustel,
esimees.
ÜENÜ Wirumaa keskkorralduse nimel.

Mis sünnib raudteewalitsuses?

Riiklik asutis toetab eraettewõtteid. — Raudteewalitsus loobub põlewkiwi wõtmisest riiklikest kaewandustest. — Mis see tähendab?

Kukruse riikliku põlewkiwikaewanduse juhataja on teatanud 3. juunil töölisnõukogule, et raudteewalitsus lõpetab 7. juunist peale põlewkiwi wõtmise riiklikest põlewkiwikaewandustest — Kohtla-Järwe ja Kukruse kaewandustest.

Raudteewalitsuse samm annab raske hoobi riigi põlewkiwitööstusele. 1932. a. oli riiklike kaewanduste toodang 249.000 tonni. Sellest läks raudteewalitsusele 94.000 tonni. Seega raudteewalitsuse tellimise lõpetamine wähendab riiklike põlewkiwikaewanduste töömahtu wähemalt 30%, mis toob enesega kaasa masslilise tööliste wallandamise. Mis põhjustel raudteewalitsus lõpetab põlewkiwi wõtmise riiklikest kaewandustest, ei ole awalikkusele teada. Raudteewalitsuse ja riigi põlewkiwitööstuse wahel oli sõlmitud leping teatud hulga põlewkiwi kohta. See leping on nüüd lõppenud. Kuid raudteewalitsus miskipärast hoidub uue lepingu sõlmimisest. Käiwad ringkuulduseд, et raudteewalitsus tahab suunida põlewkiwi tellimuseд erakaewandustesse, milleks wastawate telgitaguste traaditõmbajate poolt on pikemat aega teed tasandatud majandusministeeriumis ja raudteewalitsuses.

Raudteewalitsuse tegewiis on tekitanud riiklike kaewanduste tööliste keskel suurt ärewust. Töölisnõukogud on pööranud E. Töölisühingute Keskliidu poole, et riiklike kaewanduste tööliste töötingimaluste kaitseks samme astutaks.

„R. S."

Düsterberg,

Saksa teraskiiwerlaste juht, kes nüüd on rahwussotsialistidega lõpuliku liitunud.

— Narwa linna metsast waraстati teadmata kelle poolt üks kuiwanud männipuu.

Pilk Taagepera terwisetemplisse.

Wõitlus inimsoo kurjema waenlase — tiisikusega. — Paremaid rawilaid Eestis ja Baltimail. — Kes haigena läheb, tuleb terwena tagasi.

Inimsoo kurjema waenlase — tuberkuloosi lewimine wiimasel ajal on läinud suurel määral edasi, waatamata sellele, et teadusmehed õige intensiiwselt eriti kopsutiisikuse arstimisele oma tähelepanu pöörawad. Eestiski kopsuhaiguste wastu peetakse agarat wõitlust, küll riiklikul wõi seltskondlikul algatusel.

Oleks põhjust siinkohal weidi pikuheita Taagepera kopsuhaigete sanatooriumi tegewusele, missuguse asutise asutamisest hiljuti möödus kümme aastat. Alludes hariduse- ja sotsiaalministeeriumile Taagepera sanatoorium on kindlasti täiuslikumaid kopsutiisikusehaigete sanatooriume Eestis.

Looduslikult soodsais tingimusis asetsewana-Taagepera sanatoorium ewib kõiki neid hüwitusi teiste selleilmliste rawiasutiste ees mille puudumise pärast mujal tuntakse kadedust. Rawila awarad ruumid, uuemate nõute kohaselt ehitatud lamamisrõdud, hästikorraldatud ja ilustatud park mitmetliiki puude ja taimedega, kena ümbruskond — ning mis peaasi hästi kuiw õhk, — kõik need soodustused ütsi juba lubawad oletada Taagepera sanatooriumile kui rawiasutisele kõige paremat nime laialdastes hulkades.

Kuidas sünnib siis tiisikuse-haigete arstimine Taageperas?

Peab ütlema: kõige uuemate ja teadusemaailmas tunnustustleidnud meetodite alusel. Olgu lubatud lühike ülewaade tähtsamaist kopsutiisikuse rawimise wiisest. Kui haigel kopsudes juba olemas tühikud, mis tekiwad tiisikusepesade lagunemise tagajärjel, siis peetakse otstarbekohaseimaks rawiks siin n.n. pneumothoraksi ettewõtmist. Pneumothoraks, s. o. õhu lasknine rinnakorwi, wõimaldab kopsu kokkusuruda, misläbi piiratakse kopsu tegewust, samuti kortsuwad tühikud. Wiimasel ajal kopsutuberkuloosi rawimisel on suurt tähelepanu juhitud kirurgilisele meetodile, mida ka Taageperas rohkesti praktiseeritakse.

Otstarbekohaste rawiprintsipidena, kus kirurgi käsi oma abi ulatab tiisikusehaigeile, wõiks nimetada weel närwilõiget, mis kopsuwahelihase ülespoomise läbi osaliselt wähendab kopsu tegewust (annab kopsule puhkewõimalust), ühtlasi mõjub ka tühikute kortsumisele karastawalt.

Eriti otstarbekohaseks peetakse n.n. rinnakorwiplastikat ja kopsu plombeerimist. Selle operatsiooni juures eemaldatakse haigel 1—2 küljeluude-osa, mistõttu haige kops kokkumuljutakse, temas leiduwad tühikud aga plombeeritakse kehasoojuses hangunwa parafiiniga.

Lisaks eeltoodud meetodeile on kasulik weel rawimiswiis, mida prof. Bier'i kaustika nime all tuntakse ja millejuures eeldatakse, et inimese nahk on nakkushaiguste puhul tõelised kaitseorganiks. Toetudes sellele, tekitatakse tuberkuloosihaigele tuimestatud nahale pinnapealseid piiratud põletishaawu, misuguseid wõidest erilise salwiga, saab wõimalikuks nahka erutada elawale wastumürgitamise tegewusele.

Taagepera sanatooriumi populaarsuse eest kõnelewad mõningad ükskasjalikumad andmed, mis selgesti näitawad, kuiwõrd palju kopsuhaigel on usku selle „terwisetempli" imettegewasse jõudu.

*

Rawilast lahkunud haigete seas oli (10 a. keskmiste andmete järele): töötwõimelisi 50%, osalise töötwõimega 30%, töötwõimetuid 20%.

Sugude järele on sanatooriumis rawimisel olnud: mehi — 44.8% - 55,0%, naisi —44,1% —55,2%. Iga haige on keskmiselt 100 päewa rawimisel wiibinud. Läinud aastal tuli kõikide haigete kohta kokku 25540 rawipäewa.

Wiimastel aastatel on Taagepera sanatooriumi rawimisele tulnud tuntawalt rohkem neid haigeid, kelle terwislik seisund pole just kiiduwäärt. Kui 1923. a. tuli sanatooriumi arstimisele haigusega algstaadiumis 11,4%, produktiiwse tuberkuloosiga 70,2% ja eksudatiiwse 18,4%, siis 1932 a. andmed on wastawalt 7,1%, 49,4% ja 43,5%.

Möödunud aasta jooksul wiibis rawilas 260 haiget. Neist lahkus: terwetena — 7,1%, hästi paranenult — 27,2%, rahuldawalt paranenult — 43,3%, endise terwislikseisuga— 7,9%, wähe paranenult — 5,9%, halwenenud terwisega — 7,1%, surid — 1,5%.

Sanatooriumi arstideks on praegu dr. Tomson ja dr. Sander. Waremalel aegadel Taagepera sanatooriumi juhatajaiks olid dr. Hold ja dr. Wesfart.

Jaapan oma sihil.

See kaart näitab meile, kui suur osa endisest Hiina territooriumist seisab praegu jaapanlaste käes. Kui arwata kaasa Korea, mis ühendati juba 1910 aastal lõplikult Jaapaniga, siis on okupeeritud territoorium mandril tublisti kolm korda suurem Jaapani saarte pindalast. Eslalgu tahab Jaapan leppida selle saawutusega ja sõlmida waherahu, muidugi tingimustel, mis ei lase Hiinlasi tungida tema nute maaalade kallale. Kaardil on eraldi märgitud Mandshukuo riik ja Jeholi prowints.

Meie leht
on Teie parem sõber.

„Rossoni Kuninganna".

Istusin unistades jõe kaldal. Õngitsemises ei olnud õnne. Oli igaw. Päike loojus. Tahtsin minna tagasi N.-Jõesuhu.

Samal hetkel silmasin wõsastiku wahelt lähenewat lootsikut, milles istusid kaks preilit.

Umbes kahekümne sammu kaugusel minust hakkasid nad wahetama kohti. Üks neist komistas ja kukkus lootsiku äärele.

Ta kiljatas „ai".

Asi oleks waheset sellega lõppenudki, kuid tal kukkus taskukell wette, mõistagi, wajus jõe põhja. Preilli hakkas nutma. „Jumal appi! see oli ju mehe kingitus..."

Nüüd selgus mulle, et õnnetu oli mitte preili, waid madame.

„Ma toon taskukella weest wälja, ainult tingimisi, et Teie enam ei nuta."

Noor daam ja ta sõbranna waatlesid mind imestunult.

„Jõgi on sügaw!" kostis hääl.

Ma naeratasin irooniliselt, oleksin nagu mitu aastat pärleid püüdnud India-ookeanis.

„Palun, sõudke natuke eemale!"

Wabastasin end riietest ja hüppasin jõkke. Ujusin umbes sinna kohta, kus juhtus õnnetus ja kadusin sulisedes wee alla. Jõgi oli siin sügaw sülda poolteist. Kahjuks ei leidnud ma midagi, tõusin weepinnale.

„Leidsite?" hüüdis daam.

Ma waikisin.

Hinge tagasitõmmanud kadusin uuesti kollakasse wette. Hingeldades tõusin jälle weepinnale, kui dtühjade kätega. Süda hakkas mul lööma kui kella pendel.

„Kas tõesti asi lõpeb skandaaliga?" mõtlesin mina. Järsku tekkis peas uus mõte: haaran riided kaenlasse ja põgenen metsa. Siis wähemalt wõidatse arwata, et leidsin wäärtasja, millega põgenesin jäljetult. Sellane mõte lämbus aga pea. Nüüd seisin dilemma ees: kas upun wõi täidan antud lubadusе . . . . . .

Õigeks osutusid mõlemad. Mind tõmmati meelemärkuseta olekus weest wälja. Paremasse kätte oli kramplikult surutud kuld-taskukell. Päästjateks osutusid juhuslikult möödaminejad töölised. Juhus tuli appi, muidu oleksin leidnud külma haua.

Kui awasin silmad, nägin enese läheduses kaht töölist ja daami, kelle pärast panin kalule oma elu. Alguses tundmatu daam punastas, kuid, wõttes hoogu, jooksis minu juure, et tänada ülesnäidatud heateo eest.

Minule ei walmistanud see erilist rõõmu, olles arwamisel, et suur ohwrimeelsus wäärib suuremat tasu.

„Kas lubate, madame, et ühes teiega N.-Jõesuhu sõidan, sest olen nii nõrk."

„No, ja, muidugi, palun, istuge! Minu kaaslasel ei ole wististi selle wastu ka midagi."

Ta sõbranna noogutas jaatawalt pead.

Mõne minuti pärast jõudsime N.-Jõesuhu. Siin selgus, et olen kahe suursugu daami seltsis. See, kelle taskukella weest wälja tõin, oli imewäärselt ilus blond madame. Ta silmist kiirgas taewalik õrnus. Need kaks silma olid sellased, millest unistasin unetuil öil. Ma nimetasin oma südame daami „Rossoni kuningannaks" . . . . .

Järgmisel päewal sõitis N.-Jõesuhu minu lapsepõlwe sõber, keda ei ole näinud juba kolm aastat. Teda nähes paisus mu rind, sest lootsin temaga suurepäraselt mööda saata suwe. Meie kawatsesime sõita isegi Walgele-järwele, mis asub 25 km. kaugusel N.-Jõesuust. Meeleolu aga langes, kui kuulsin, et sõber on abielus.

„Muidugi sõidame, kui ainult selleks luba saad oma abikaasalt", ütlesin ma.

„Muidugi, muidugi, minu naine on ju päris ingel. Küsimus seisab ainult selles, kas saad luba oma kallikeselt."

„Ruwalus! ta ei ütle midagi"...

„Kas sa tutwustad mind temaga?" päris sõber.

„Aga sina omaga?"

„Ega ma teda portfellis kanna! Juba täna saad tuttawaks temaga..."

Samal silmapilgul lähenes gratsioosne daam. Ma joolsin temale wastu, wõtsin tal käe alt kinni ja hüüdsin: „Mul on au teid tutwustada. See on minu parim sõber, kes kunagi wälja ei anna saladusi."

Mis oli edasi?

Sõber peksis mind kepiga kui koera. Ka minu südamedaam sai mõne hoobi.

Ma imestasin, kuidas minul ja minu sõbral on ühesugune maitse. Minu teada meeldisid temale alati brünetid, minule aga blondid. Olin eksiteele sattunud. . . . . .

Järgmisel õhtul jõime tuursaalis wahuweini.

„Sõpruse uuendamiseks!" ütles sõber, tõstes bokaali.

„Taewalikud silmad, nüüd olete minust kaugel!" mõtlesin ma, kui niisutasin oma kuiwi huuli.

Tundmatu autori järele. M.

Aeropolis.

Palasti ja Ernei fantastlik romaan 1952. aastast.

Tõlge Ungari keelest.

31.

Leiutis seisab aga kõige tõenäolisemalt selles, et raskusjõud... brrr... kerkib — ja — oh häda — mis see on... Appi... miks ma pöördun? Härra regisseur... appi! Mikrofon — hoidke mind... mind kisub... aken — ma..." Neli surmkahwatut nägu tarretusid hirmust üksteisele waadates. Llawellyn kogus end esimesena:

„Ka tema wiiakse ära, et ettekanne ei saaks jatkuda."

„Wõimatu," kogeles Calwill. „Mikrofoni juurest ära? Riigi saatejaama lossist? See on ju hullumeelsuse piir!"

„Siis wõime teda warsti s i i n terwitada", tähendas Kirchhoff.

„Hullumeelsus... koledus! Millega too inimene küll saab hakkama!" sosistas Ewelyn. „Oma teatud sihi saawutamiseks ta ei tunne mingit halastust... ent mis on ta siht?"

*

Heladasti walgustatud saalis samal ajal jälle tantsiti. Äkki koputati uksele ja läwele ilmus wormiriietuses mees.

Õhulinna imed.

„Härra kuberner laseb härraseid paluda."

Wangid waatasid üllatanult üksteisele.

„Milline kuberner? küsis Kirchhoff.

Calwill'ile meelestus, mida ta nägi tantsusaalis ja ta küsis äkki tekkinud kahtlusega:

„Weagant..?"

„Härra kuberner laseb härraseid paluda," kordas ohwitser kiwistunud näol ja suundas oma ilmetu pilgu diiwanile, millel Ewelyn põksuwa südamega jälgis wahejuhtumit.

„Mis kuberneri juure te tahate meid wiia?" usutles Mondmann ohwitseri. Kuid too pöördus ümber ja ootas.

„Läheme siis," lausus Calwill lunastussõna, „nüüd ehk wast saame kõik teada. Tule, Ewelyn..."

„Mrs. Calwill jääb kuni edaspidise korraldusени siia," ütles ohwitser ametlikult.

„Ah, ka s e l l e korralduse tegi kuberner?" küsis noor insener erutatult.

Ohwitser ei wastanud. Calwill oleks ääretus wihas kaotanud enesewalitsuse. Ta suutis end siiski koguda ja kõik kolm wäljusid uksest, mis hääletult sulgnes nende järel. Insener waatas weelkord tagasi oma naisele, siis järgnes sõnatult ühes kaaslastega juhile, kes neid wiis purpurpunase waibaga kaetud koridori mööda liftini.

Nad astusid sisse ja wajusid kiirelt sügawusse. Siis nad leidsid end jälle koridoris. Ohwitser juhtis nad tugewa pronksiga kaunistatud ukse juure, pöördus siis sõna-lausamatult ümber ja kadus.

„Wiisakusetu poiss! sõnas Mondmann, „jätab meid siia koridori sõnatult seisma ja ei ütle isegi mida peame tegema, kuhu minema."

„Ta tõi meid selle ukse taha," ütles Kirchhoff, „niisiis astume sisse..."

„Nii jah, armas härra professor," katkestas teda metalliliselt kõlaw mehe hääl, palun aga tulla sisse, ootan teid."

Keegi ei teadnud, kust hääl tuli. Calwill tundis üllatudes selles Weagant'i hääle. Ta awas ukse ja sammus teiste ees sisse.

Nad astusid suurde, poolkerakujulisse saali. Seinte ääres lõpmatud riiuliteread, kiilutud täis paksude raamatutega, maakaartidega, geomeetriliste kujunditega, joonestusmappidega. Kesel tuba asetsewa massiiwse eebenipuust kirjutuslaua tagant tõusis Edward Weagant:

„Terwitan teid oma tagasihoidlikus kodus."

„Sina siis oledki, tähendab, selle maa kuberner?" küsis Calwill pilkawalt.

„Nagu näed!" wastas Weagant naerdes.

„Ja kui teada tohin, kus meie asume?"

„A e r o p o l i s e s."

„Aeropolises?" küsis imestudes noormees. „Minu teada Austraalias ei ole sellenimelist maad."

„Ent Austraalia kohal on," wastas Weagant.

Calwill uskus, et ta ei kuulnud hästi.

„Mida sa arwad sellega?"

„Saad seda kohe teada."

„Kunas?"

Weagant mängis Calwill'i närwidega, kui mustakunstimees põlewate tõrwikutega, ainult selle wahega, et Weagant oli eneses kindlam kui maailma parim artist. Ta ei wastanud, waid waatas naerdes Calwill'ile.

Inseneri kannatus katkes. Ta hüüdis erutatult Edward, sa kasutad kurjasti eesõigust, et oleme su wangid. Weagant noogutas nõusolewalt:

„Mõistan su suhtumist asjasse, wõin aga sind rahustada, et oled nüüd selleks siin, kuna — tahan teha sulle h e a d. On wana asi, et sind alati külwatakse üle etteheidetega kui oled õieti teeninud tänu. Kuidas oli see saksa wanasõna: Tänamatus on maailma tasu!"

Weaganti häälest kuuldus niipalju õigustawat, et Calwill tõepoolest ei teadnud, pidi ta teda uskuma wõi mitte. Ta ütles kõhklewalt:

„Ma ei saa sinust aru".

„Mäletad weel oma isa testamenti?" küsis australlane.

„Loomulikult! Olen aga juba ammu loobunud kawatsusest selle tingimusi kunagi täita".

„Ent kui annaksin sulle wõimaluse neid teostada?

„Kuidas?" küsis Calwill pilkawalt, „tahad wast teha minust Austraalia kuninga?"

„Ei, ainult oma riigi walitseja."

Lühikese kahekõne kestel Calwill kuulis juba teistkordselt sõna „riik". Ta häälest kostus nüüd juba teatud huwi, kui ta küsis:

„Millest koosneb sinu riik?"

„Ühesõnaga, wõiksime ehk kuningawõimu üleandmisest üksteisega weidikene kõnelda?" küsis wastuse asemel Weagant naerdes.

Calwill tahtis midagi öelda, kuid Weagant jõudis temast ette: „Palun härraseid istuda," ütles ta,

Wiru suurwabrikud seisaku eel.

Tööliswanemate ja töörahwa saadikute ühine nõupidamine Narwas.

9. juunil oli Narwas kolme kohaliku tekstiilwabriku käitiswanemate ühine nõupidamine, kus arutati tööliste wallandamise küsimust. Nõupidamisest wõtsid osa ka rkl. kehwik Kroos, rkl. sotsialist Eilmann, Eestimaa töölisühingute kesklidu sekretär Mihkelson ja kohalik tööinspektor Wuht.

Nagu käitiswanemate ettekannetest selgus, on Kreenholmi wabrikul wälisturg peaaegu kadunud. Wene ja Jaapani tööstused on wallutanud kõikjal turu. On karta, et wabrikuwalitsus suleb wabriku, andes kõigile töölistele lõpuarwe. See wiiakse läbi juhul, kui wabrik töötellimiste puudusel on sunnitud tööliste arwu wähendama alla 1000 inimese, sest selle tööliste arwu juures ei tasuwat töö end ära.

Linawabrikus jatkatakse tööd linaosakonnas, kuna juteosakond jääb seisma 15. juunist.

Uusi töötellimisi ei ole niipea loota. Praegu töötab wabrikus 1318 töölist, nendest wallandatakse 15. skp. 181 töölist.

Kalewiwabrik jääb 21. juunist alates kuni 10. juulini seisma, mis tingitud osalt töötellimiste puudusest ning ka remondi tarwidusest wabrikus. Seni on kalewiwabrik töötanud 524 töölisega 6 päewa nädalas. Kuna wabrikule on loota sügisel uusi tellimisi, siis töölistel wallandamist karta ei ole, waid tööd jatkatakse peale ajutist tööseisakut endise tööpäewade arwuga nädalas.

Ärakuulates käitiswanemate seletusi, wõttis sõna kehwik Kroos, kes omas kõnes rõhutas, et tööliste wallandamist põhjustab peamiselt töölisklonna organiseerimatus.

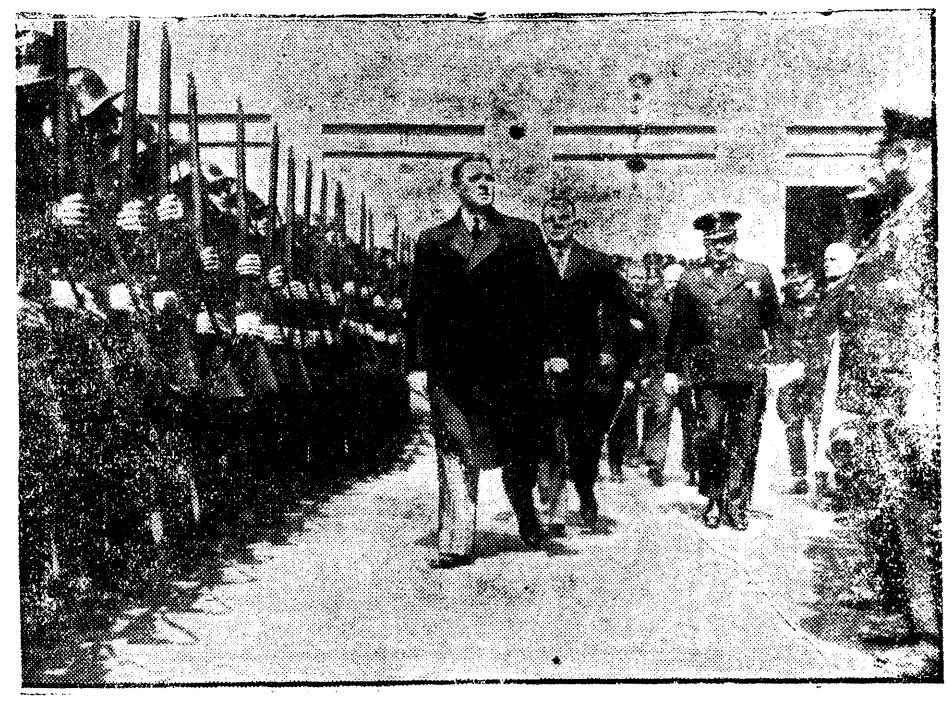
Eesti töölisühingute kesklidu sekretär Mihkelson andis koosolijaile lubaduse, et kesklilt wõtab kohapeal saadud andmed teadmiseks ja teeb kõik, et parandada olukorda.

Sotsialistide esindaja Eilmann kinnitas omaltpoolt, et sotsialistid astuwad samme wabariigi walitsuse ees masslliste wallandamiste seisma panemiseks wabrikuis.

Lõpuks wõeti wastu ühiselt seisukoht, et töölised saadawad märgukirja haridus-sotsiaal- ja majandusministrile, wabariigiwalitsusele ja riigikogu rühmadele, paludes tööliste masslise wallandamise seismapanemist.

—

Wiini politseinikud annawad uue ameliwande.

Austria walitsus tegi hiljuti korralduse, et kõik riigiametnikud peawad andma uue truudusewande „iseseiswale Austriale". Seda iseseiswust ähwardawad seal rahwussotsialistid, kes nõuawad Austria ühendamist Saksamaaga. Dollfussi walitsus peab nüüd täie jõuga wõitlema rahwussotsialistliku liikumise wastu, mis on Austrias juba kaswanud kaunis tugewaks.

Sisekaitseülema „kõwa käsi".

Suleti Tartumaal rida pahempoolseid ühinguid ja Wara wabadussõjalaste liit.

Sisekaitse ülema määrusega on suletud Tartus järgmised äärmise pahempoolse maailmawaatega organisatsioonid:

Tööliste esperanto- ja kultuurühing, Tartu keemia- ja paberitööstuse ühisus ja Eestimaa ehitustööliste liidu Tartu osakond. Otsuse täitmine pandi Tartu-Walga prefektile. Reedel asus suletud ühingute warandust üle wõtma Tartu 2. pol. jsk. abikomissar.

Ühenduses hiljutiste sündmuste juurdlemisega Tartu „Wanemuises" on awalikuks tulnud, et rida äärmise pahempoolse ilmawaatega ühinguid Tartus on aktiiwset tegewust üles näidanud riigiwastase kihutustöö tegemises. Üldiselt on Tartu linnas ja maakonnas kommunistlik liikumine hoogu wõtmas Nii olewat eriti liikwel salakuulajaid idapiiri tagant, kelle ülesandeks koguda andmeid meie kaitsewäe ja kaitsewahendite kohta. Üks tabatuid salakuulajaid on koguni tunnistanud, et mõnede salakuulajate poolt on Tartu maakonda toimetatud lõhkeaineid, mis määratud riigikorra wastu wäljaastumiseks. Ka teotsewat Tartu linnas ja maakonnas agaralt kommunistlikud agendid, tehes kihutustööd kohalikes ametiühinguis.

*

Sisekaitse ülema otsusega määrati likwideerimisele ka Wara-Eliitwere wabadussõjalaste liit. Otsuse täitmine tehti ülesandeks Tartu-Walga prefektile. Eile asuti selle juure tegelikult.

Wara-Eliitwere liidu sulgemine sündis juurdluse põhjal, mida toimetati enne pühi Waral aset leidnud sündmuse puhul. Kus rewolwrist tulistati kaht keskerakonna kõnelejat.

Ühenduses sellega on selgunud, et kõik wabadussõjalaste liidud teotsewad iseseiswalt organiseeritud liitudena. Millisel alusel töötab wabadussõjalaste kesklit, seda küsimust praegu ministeeriumis selgitatakse.

Lühiteateid

Peipsist Wiru rannikuni.

Sõdur kihutas kuuli rinda.

9. juuni õhtul kella 7 paiku lasi omale Narwas eneſetapmise eesmärgil wintpüssist kuuli rindu 1 jalawäe rügemendi 4 komp. reamees Arnold Joonas, 21 a. wana. Kuul läbistas eneſetapja rinna, kuid ei toonud surma. Raskelt haawatuna toimetati mees diwiisi haigemajja.

Oma eluwõtmise katse ajal oli J. rügemendi laoruumis walwepostil.

Elust lahkumise põhjustest ei kõnelenud eneſetapja kellegile, ka ei jätnud ta maha mingisugust surmamineku põhjust selgitawat kirja.

Arwatakse, et siin on tegemist elutüdimusega. Kaitsewäe wõimude poolt alustati juurdlus asja selgitamiseks.

Noor pettur pandi wangi.

Narwa kriminaalpolitsei poolt wangistati 18-a. Albert Koorti nimeline kelm, kes Peetri pl. nr. 9 asuwa jalanõude kaupluse omanikult Sidorenkolt wõltsitud allkirjaga pettis wälja üks paar saapaid.

Teatawasti on K. juba warem kelmuste pärast karistatud. Hiljuti wõeti ta wastutusele Jaanilinna apteegi omanikult wõltsitud allkirjaga, raha wäljapetmise pärast. Siis oli tema poolt wõltsitud Narwa metskonna ülema allkiri. Ka Sidorenkole petturi poolt esitatud kiri kandis metskonna ülema allkirja, mis aga oli wõltsitud.

Wirumaal asuwad kõige paremad kanakaswatuse rajoonid.

Juba mitme aasta jooksul on selgunud, et kanadepidamine osutub põllumehele paremaks ja püsiwamaks tuluallikaks. Annab raha igapäew ja palju wähema waewa ning kuludega, kui näiteks karjakaswatus. Eriti on kanapidamist hinnata osanud Wirumaa põllupidajad. Ajal kui wõitoodang järjekindlalt langenud, näitab kanamunade hulk suurenemist. Kanamunade toodang wiimase wiie aasta jooksul on tõusnud keskmiselt 115 muna pealt 150 muna peale aastas kana kohta. Üldiselt loetakse Wirumaad paremate kanakaswatuse raioonide hulka.

Salakuulajad põgenesid SSSR-i.

Hiljuti paljastatud põrandaaluse salaorganisatsiooni agendid Narwas.

Neil päewil selgus, et Narwa linawabriku töölised, wennakſed Aleksei ja Aleksander Kamenewid on põgenenud üle piiri Nõuk. Wenemaale. Mõlemad lahkusid töölt, jättes wõtmata wälja wabriku kontoriſt ka oma palgaarwe. Kohapeal teatakſe kinnitada, et wennaſed olnud seoſes hiljuti Tallinnas paljastatud ſalaluure organiſatſiooniga, mis olnud Wenemaale põgenemiſe peapõhjuſeks.

Kamenewid on pärit Narwa wallast Komarowka külast. Mõni aasta tagasi Aleksei Kamenew käis salaja Wenemaal. Ta olewat saanud seal juhtnööre salaluure tööks. Tagasi jõudes nad kolisid wenna Aleksandriga Narwa elama ja said linawabrikusse teenistuse. Aleksei Kamenewi alatiseks elukohaks Narwas oli Uus liin 110. Aleksander K. elas 3. Jaani t. nr. 11. Mõlemad on abielus.

Tööliste seas teatakse kõnelda, et wennad on ajanud kahtlast äri juba pikemat aega ja wabrikus on nad töötanud waid oma tegewuse maskeerimiseks.

Mis määral wennakſed teotsesid salaluure alal, on seni kindlaks tegemata. Et nad olid seoses põrandaaluste tegewusega laseb oletada nende salapärane põgenemine traataia taha.

—

Soodustusi raudteel sõitmiseks.

Odaw ring ümber kodumaa.

Suwel puhkeaega mööda saates stirdub iga üks linna tolmust suwituskohtadesse wõi koguni maale hapupiima ja wärsket wõid maitsma. Sõidu puhul tekib küsimus, kuidas seda kõige odawamini teostada. Wiimasel ajal on raudteel maksma pandud terwe rida soodustusi. Kes tahab terwe Eesti läbi rännata ja tundma õppida ajaloolisi kui ka kaunimaid kohti, see ostab endale kuupileti sõiduks kõigil liinidel. 3. kl. kuupilet maksab 50 kr. Kes tahab ainult ükſikutesse kohtadesse sõita, see ostab endale ringsõidupileti. Ringsõidupiletite hind 1000 km. sõiduulatuse juures on üldtariifist odawam umbes 20%, 1500 km. juures 40% jne. Ringsõidupileteid on kahte liiki. Esimesel liigil märgitakse sõidu marſhruut pileti wäljaandmisel piletile; see on siis, kui reisija oma sõidu kawa ette on kindlaks määranud. Kes aga oma sõidu kawa ei tea, ostab 1000 wõi 1500 km. peale pileti ja wõib sellega sõita 30 korda, lastes iga sõidu alguſel pileti-kassas piletile märkida sõidu alg- ja lõpujaama. Ringsõidupiletid on maksmas 60 päewa.

Kellel ei ole wõimalik pikemaks ajaks oma igapäewaſe töö juurest ära olla, see kasutab wähemalt pühapäewi wabas looduſes wiibimiseks. Pühapäewadel on wõimalik kasutada kõigist linnadest kõikidesse jaamadesse wõi ümberpöördult pühapäewapileteid, mille hind on 25% odawam üldtariifist ja mis on maksmas laupäewa kella 12-st kuni esmaspäewa kella 12-ni. Tallinna ja Tartu ümbruskonna sõitjatel, kes ka äripäewadel õhtupoolikutel soowiwad wäljasõitu, on wõimalik kasutada abonementpileteid, mille hind on 25% odawam üldtariifist. Lõpuks, kes soowiwad rühmades wälja sõita, saawad hinnaalandust 20 kuni 50%. Sõiduhinnaalanduſe suurus oleneb sõitjate arwust ja sõidu kauguſest.

—

ENESETAPP TAKSOAUTOS.

4. ükſiku jalgwäe pataljoni sõdur otsis surma.

Wiru-Maidlas lasi eneſele rewolwrist kuuli rindu neljanda ükſiku jalawäe pataljoni ajateenija sõdur Herman Lipp. Kuul tungis sisse altpoolt südant ja jäi peatuma selgroo juure. Haawatu toimetati Narwa kaitsewäe kliinikusse.

H. Lipp wiibis pühade ajal kodus puhkusel ja pidi oma wäeosſa tagasi minema juba kolmapäewa hommikuks. Millegipärast ta minekuga aga wiiwitas ja isa wiis ta alles neljapäewa hommikuks Küttejõu jaama, kust ta rongil pidi sõitma Jõhwi.

Poiss sõitiski Jõhwi, kuid ei läinud mitte wäeosſa, waid palkas taksoauto ja sõitis tagasi koju.

Umbes 3/4 kilomeetrit enne „Auruweski" talu näitas ta autojuhile, et waadake, sealt paistab mu isatalu sinna sõidame. Warsti peale seda kõlas pauk. Autojuht wiiski raskesti haawatud noormehe koju, kust ta toimetati Lüganuse jaoskonna arsti juure ja sealt peale esimest arstiabi andmist Narwa kaitsewäe kliinikusse.

Narwa skaudid sõidawad wõistlema.

Neil päewil lõppesid Narwa skautide malewa kergejõustiku wõistlused, mis olid ühtlasi ka katsewõistlusteks ülerliiklike wõistluste wastu, mis peetakse 23. ja 24. juunil Tallinnas.

Eriti. Kaugus: Anowitsh 5,27; Pruun ja Anidlos 5,12 (kõik „Kalewi" sug.); kuul: Weidendam 12.04; Palm 10.30 („Kalew"); 400 mtr. Waht 56,8 („Kalew"). Krasſikow (Kreenholm) 59,8. Ketas: Weidendam 38,55. Kabral 38,37; Krasſikow 35,50, Kõrgus: Pruun 150; Anowitsh ja Landsberg (Kalew) 145. 100 mtr. Anowitsh 11,8, Waht

A.-kl. Kaugus: Kolk 5,26, Ilwes 4,96, Sinowjew 4,92. Kuul: Õun 12,55, Kolk 10,74, Ilwes 10,19. Kõrgus: Sinowjew, Kolk, Ilwes 145. 100 mtr. Ilwes 12,8 Õun, Kolk. Ketas: Ilwes 33,57, Kolk 32,62, Õun 31,76.

Katsewõistluste põhjal koostati Narwa malewa esindusmeeskond: eriklaſſis wõistlewad Tallinnas 100 mtr. Anowitsh, Reismann. 1500 mtr. Krasſikow, Korbe. Kaugus h. Anowitsh, Pruun; kõrgus Pruun, Anowitsh, teiwas Kabral, Pruun, kuul: Weidendam, Kabral; ketas Weidendam, Kabral, oda: Kabral, Weidendam. A.-klaſſis on koosseis järgmine: 100 mtr. Ilwes, Õun, 1000 mtr. Ilwes, kõrgus Kolk, Ilwes; kaugus Kolk, Ilwes; oda Ilwes, Kolk, ketas Ilwes, Kolk; kuul Õun, Kolk. B.-klaſſis on meeskonnas Sabalotna, Luts, Reismann. 4×100 mtr. teatejooksus esindawad Narwat Anowitsh, Reismann, Waht, Ilwes.

Peale selle sõidawad wõistlustele ujujad, pesapallimeeskond, sõudjad ja mitmesuguste skautlike erialade ja kombineeritud wõistluste meeskonnad. Üldse läheb Narwa „olümpiaadile" umbes 40-pealise meeskonnaga.

Huwitawaks küljeks on seekordsetel skautide wõistlustel asjaolu, et siin wõetakse tarwitusele tagajärgede ja kohtade hindamistes uued alused. Nii arwestatakse iga wõistleja ükſikut saawutist, kusjuures hindamine toimub täiesti 10-wõistluse tabeli järele. Seega omab ka wiimane mees teatud hinnangu oma tagajärje kohta.

Ülerliiklike spordiwõistluste läbiwiijaks on Narwa malewa abiwanem nſkm. O. Hindus, kes on Eesti skautide spordi-üldjuhiks. Tema koostatud on ka uued wõistlusmäärustikud.

Wargusi.

— Püssi wallas, Lüganuse asunduſes Matka külas läks Alfred Susani lukustamata saunast kaduma jalgratas. Omaniku kahju 50 krooni.

Noored

Narwa lahinglased.

Weteranide mälestused. 6.

rahwa julgeolekut ja warandust seni kaitsta, kuni Eesti Asutawa Kogu poolt põhjalikud määrused selleks wäljatöötatakse. Seda kohustust ja kõigi kodanikkude huwisid silmas pidades, panen mina kõigile kodanikkudele südame peale, kõige jõuga kaasa aidata ja koos töötada, et mitte wõimalusi anda wägiwallale ja korratuste tekkimisele, mis meie maa häwinemisele ja hukatusele wiiks. Palun kõiki kodanikke 18—35 aasta wanuseni, kes korra ja julgeoleku kindlustamist tarwilikuks peawad, Kaitseliidu büroosse tulla ennast üleskirjutama, kus ka igasuguseid juhatusi ja teateid antakse. Büroo asub Wiru uul. Mülleri majas, endises näpupasside wäljaandmise kohas. Kõik eestlased ohwitserid ja endised Eesti diwisjonis teeninud ohwitserid peawad wiibimata ennast sealsamas ülesandma. Büroo on awatud igapäew kella 9—12 ja 2—5.

Narwas, 14. nov. 1918 a.

Narwa ja ümbruskonna Kaitseliidu ülem staabi-kapten Laretei.

Waatamata, et sakslased olid kohustatud üleandma wõimu, ei teinud nad seda heatahtlikult, waid püüdsid kõigiti wiiwitada ja luua takistusi. Alguses kohe oli Narwa Kaitseliidul tegemist saksa wõimumeestega, kes pildusid teele kaikaid. Kuid kõigi takistuste peale waatamata arenes organiseerimine jõudsasti. Suuresti aitas kaasa Omakaitse, mis Kaitseliidu loomisega lõpetas oma tegewuse, sest kõik liikmed astusid üle Kaitseliitu.

Järgmisel tegewuspäewal koondas Narwa Kaitseliit oma relwade lao ja meeskonna linna raekotta, kus kohe pandi lehwima Eesti lipp. Osa relwu (enamikus kõlbmatud wintpüssid n. n. berdankad ja eestlaetawad jahipüssid) ja laskemoona saadi samal päewal sakslastelt, kuna osa toodi wälja peiduurgastest.

Kaitseliidu ülesandeid wõis jaotada järgmiselt:

1. Linna kodanikkude julgeoleku kindlustamine.

Siin oli tarwis kogu Kaitseliidu jõudu, et wõidelda kuritegewusega mis oli kaswamas alatasa. Sakslased politsei üleandmisega ei kiirustanud, waid wenitasid, ettetuues igasugu põhjusi. Ei wõinud kii-

Ferdinand Männimägi. Esimesi kaitseliitlasi ja wabaduswõitlejaid.

rustada ka meie, sest puudus oma politsei koosseis. Teiseks, saksa wõimu nõrgenemiseda poetas ennast ikka rohkem ja rohkem päewawalgele kuritegeline element. Wiimaste tabamiseks tuli kaitseliidul sagedasti alarmeerida oma meeskonda. Osalt aitasid kaasa ka sakslased, andes abiks sõdureid.

2. Toiduainete wäljaweo takistus.

Kogu maa oli sakslaste poolt toiduainetest tehtud paljaks. Eriti raske oli olukord piiriäärses Narwas, kus linna ainukeseks toitjaks oli Alutagune. Sakslased aga wedasid ka siit weel wälja piiri taha, Wenesse, saades wastu nendepoolt armastatud tsaari paberit, sagedasti isegi kulda. Kuid mitte üksi sakslased, waid ka linnas tekkis terwe salk isikuid, kes walis endale elukutseks salajase toiduainete toimetamise Wenemaale. Wiimastega wõitlemine lasus Kaitseliidu peal, selleks pandi wälja erilised walwepostid.

3. Ettewalmistus ja kaitse organiseerimine Wene punaste sissetungimise wastu.

Narwa Kaitseliidu õlgadele lasus raske ja wastutusrikas ülesanne — olla kaitseks kodumaa idapiiril, takistada wõõra rahwuse relwastatud jõudude wägiwaldset sissetungi seni, kui meie rahwawägi end korraldanud ja seadnud lahingwalmis. Hinnates ülesande tähtsust ei heidutanud Narwa Kaitseliitu selle täitmise raskused. Innuga asuti tööle. Kaitseliidu ülem pidas läbirääkimisi sakslastega, mille tulemuseks oli wiimaste lubadus abistada Kaitseliitu lahingus. Wähemate wendade mure oli, et Kaitseliidu read tiheneks ustawate inimestega, ning et ei tuleks puudus relwust.

Töö oli järjekindel ja püsiw, seda tehti huwi ja armastusega, isiklikud hüwed jäeti tahaplaanile. Nii mõnigi mees unustas kodu, elades ainult Kaitseliidule.

Mart Eikelman †. Esimesi wanemaid kaitseliitlasi.

Eesti Omavalitsuste Kinnitusselts

„OMA“

JUHATUS: Tartus, Riia tän. 4', kõnetr. 3-44.

Tule-, elu-, invaliidsuse-, murdvarguse-, klaasi-, koduloomade-, rahekindlustused.

Edasikindlustuste vastuvõtmine vallaseltsidelt. Peaagentuur: Rakveres, Viru Panga juures, Pikk 2, kõnetr. 109. :—: Esindajad igalpool.

Moodsamais lõikeis ning mustreis leiate kehakatet

Narvas, Hermani tän. nr. 13 asuvas

„EESTI KAUPLUSES“

Eriti suur on daamidele mantlide ja härradele ülkondade valik.

Tellijaile töö kiire ja korralik.

Palun veenduge!

Hinnad võrdlemisi odavad!

Austusega ***D. Mihailov.***

Narva linnakoolivalitsus

vajab:

linna 7. eesti algkoolile algkooli-õpetaja kutsega

juhataja abi ja õpetajat;

Narva linna ühisgümnaasiumile

juhataja abi

ning linna kesk- ja kutsekoolidele järgmiste ainete kutseõiguslikke

õppejõude:

Eesti keel: 21 t. — vene ühisgümn. (vajalik täieline vene keele valdamine); 5 t. — naiskutsekoolis;
Tütarl. käsitöö: 7 t. — ühisgümnaasiumis;
Matemaatika: 8 — 20 t. — ühisgümnaasiumis;
Saksa keel: 14 t. — ühisgümnaasiumis;
Laulmine: 2 t. — vene ühisgümnaasiumis;
Muusika: 6 t. — ühisgümn. ja vene ühisgümn.

Sooviavaldused ühes elulookirjeldusega ja õppejõudude teenistuse seaduse § 2 ja 3 ettenähtud dokumentidega esitada Narva linnakoolivalitsusele hiljemalt 27. juuniks s. a.

Valimisi toimetab linnavolikogu linna raekojas 4. juulil s. a.

Koolivalitsus.

Täiesti uue peegli

saate odava hinna eest, kui toote oma vanad peeglid uuesti ülehõbetamiseks Rakvere suurimasse **peeglitöökotta**

„KASULIK“

Peegli- ja mööblitöökoda, Parkali 4.

Saadaval soodsatel maksutingimustel maitsekad riidekapid, diivanid jne.

Ostu-müügiäri

Pikk tän. 22, telef. 127.

„Estonia“

Rakveres.

Ostan, müün, üürin ja vahetan

grammofone ja plaate.

Suures valikus igasuguseid **muusikariistu, mööbl., jalgrattaid** ning **majatarbeid.** Sealsamas võtab „Esto-Band'i“ orkestri tellimisi vastu hra V. Viil.

Tallinna ringhääling.

Teisipäeval, 13. juunil.

18.00. Helilaate ja reklaami. 18.15. Välismaisi päevauudiseid. 18.30. Lastetund. 19.00. Helilaate. 19.15. Kodumaisi päeva uudiseid. 19.30. Johannes Maide: Eesti asumaade küsimus. 20.00. Ülekanne Tartust. 20.05. Kontsert. Juh. md Ark. Kruil. 21.00 Esperantokeelne nädalakroonika. 21.10. Kontserdi järg.

Kolmapäeval, 14. juunil.

18.00. Helilaate ja reklaami. 18.15. Välismaisi päevauudiseid. 18.30. Helilaate. 19.00. Põllumajanduslikke teateid. 19.15. Kodumaisi päevauudiseid. 19.30. Rkl. Al-er Oinas: Reisimuljeid tänapäeva Itaaliast. 20.00. Ülekanne Tartust. 20.05. Kaitseministeeriumi puhkpillide orkestri kontsert. Juh. kaitseväe orkestrite inspektor ltn. G. Reder. 21.30. Vana tantsumuusikat helilaatidelt.

M. Tsõmbalov

Joala tän. 12, Paap'i majas

Uurid, kellad, kuld-, hõbe- ja kristall-asjad

Kõige soodsam ostukoht Narvas.

Rikkalik valik kuld-, hõbe ja nikkel tasku- ja käeuurisi. Seinakellad ja äratuskellad. Laulatussõrmuseid dukat-kullast ning suur valik kividega sõrmuseist.

Laua-hõbe ja hõbeasjad kingituseks.

Hinnad haruldaselt odavad.

Ärt juures täieline kuld- ja hõbeasjade parandus-töökoda. Töö täpne ja hind õiglane.

Rakwere linnawalitsus

wajab õpetajaid:

1. Rakwere Ühisgümnaasiumile: eestikeel 20 tundi, saksakeel 16—18 tundi.
2. Linna 2. algkooli üht määralist õpetajaid, usuõpetus 6 tundi.

Soowiawaldused ühes lühikese eluloo kirjeldusega ja endise teenistuse kirjeldusega wastawalt „õppejõudude teenistuse seaduse“ § 37 ja sama seaduse § 2 ja 3 nõutawad tõendawad dokumendid ehk nende kinnitatud ärakirjad esitada Linna Kooliwalitsusele kuni 24. juunini s. a.

Walimine toimub Linna Haridusnõukogu koosolekul 28. juunil s. a. Linnawalitsuse ruumes.

Linna kooliwalitsus.

Jaanipäevaks ja Laulupeoks

Suures valikus

TRÜKITUD KAUPASID

Palju uusi riideid uute mustritega

Hinnad odavamad kui mujal.

A/s. „Vill“ Peetri pl. 2

Jälgige meie vaateaknaid!

Firma Stahl Rakveres,

Pikk tän. 31, tel. 2-92,

Riidevärvimine ja villatööstus, keemiline puhastus; palitu, ülikonnariide, vaipade ja suurätikute

kudumine.

Tulvuge tööde vastuvõtm. kohtades kõigi viimaste **uudisproovidega.**

Narvas vastuvõtt **M. Musta kaupluses,** Posti tän. nr. 51.

Ostetakse tooreid

vasika- ja loomanahku

kõrgemate päevahindadega.

Sealsamas ostetakse

kuuse parkekoori

à 40 senti puud.

Esimene Eesti kroomnahavabrik

A. Margus.

Tel. 88. Vaestemaja t. 13, Rakveres.

Tuba

vähese mööbliga ära anda kainele viisakale härrale, kellel kindel teenistus. Era sissekäik, elekt. Masina t. 4. Majaomanik.

Varustusvalitsuse ehituse-korteriosakond, annab välja kinnisel vähempakkumisel 19. juunil s. a. kell 10 (Narva lähedal)

OLGINOS hoonete ehituse ja remonttööd.

Lähemaid teateid saab osakonnast, Tallinn, Uus tän. 10 ja Narvas, I suurtükiväe gruppi staabis.

Narwa arstid.

Dr. Maria Heinrichsen-Kuusin

Nais-, sugu- ja sisehaigused.

Wastuwõtmine

Joala tän. 19, Sinka majas Juhkentali apteegi kõrval

iga päew kella 11—1 ja 5—7.

Haigekassa haigete wastuwõtmine samal ajal.

Dr. Hoffmann

haava, nina, kurgu ja kõrva- haigused.

Vastuvõtmine: 9. juunist kuni 31. juulini

Kreenholmi haiglas: $\frac{1}{2}$**1—1;** $\frac{1}{2}$**5—5**

laupäevadel vastuvõtmist ei ole.

LINNAS: Suur t. nr 20 Dr. Kressi korter

esmaspäev ja neljapäev } $\frac{1}{2}$**6—**$\frac{1}{2}$**7.**

Augusti kuul vastuvõt. ei ole.

Elan nüüd

Salme t. 2 (Tuisu majas)

Dr.

Ilse Ugam-Põder

Naishaiguste eriarst.

Vastuvõtt kl. $\frac{1}{2}$9 — $\frac{1}{2}$10 ja kl. 3—5 p. l. Telef. 312.

Dr. A. Striž

Sugu- ja nahahaigused

Wastuwõtmine igal äripäewal hommikul kella 8—9 ja õhtul kella 5—8

Pühapäewil kella 12 - 1.

Walge tänaw nr 5

Dr. A. Nedaschiv

Hambaarstimise kabinett

suu- ja sisehaigused.

Vastuvõtmine:

Balti tän. 6. Omas majas.

Kella 10—12 ja 4—6.

Naiskodukaitse Narva ringkonna Vabriku jaoskonna

loterii väljaloosimine on

Narva linnavalitsuse loaga edasi lükatud

12. sept. s. a.

Juhatus.

Vajan vilunud

kudujat

suka- ja sokitöö peale.

Kesk-Aguli tän. 47.

A. Kotschnev'i aurulaevandus

Narva—Narva-Jõesuu

Aurulaeva sõiduplaan

13. maist kuni 14. juunini.

Äripäevadel

Narva-Jõesuust:

kell 6.45 homm.
„ 12.40 päeval.
„ 17.20 (5.20 p. l.)
„ 20.—* (8 õht.)

Narvast:

kell 11.30 päeval
„ 15.30 (3.30 p. l.)
„ 18.30 (6.30 õht.)
„ 21.10* (9.10 õht.)

* Ainult laupäevadel ja pühade eelpäevadel.

Pühapäev. ja pühadel

Narva-Jõesuust:

kell 7.30 homm.
„ 10.—* päeval.
„ 12.40 päeval.
„ 16.—* (4 p. l.)
„ 18.15* (6.15 õht.)
„ 20.— (8 õht.)

Narvast:

kell 9 — homm.
„ 11.15* päeval.
„ 14.15 (2.15 p. l.)
„ 17.—* (5 p. l.)
„ 19.10* (7.20 õht.)
„ 21.10 (9.10 õht.)

* Ainult hea ilmaga 4., 5., 6. ja 11. juunil.

Sõiduhind:

I kl. 40 snt., II kl. 25 snt., sõjaväelased liitrite ettenäitamisel: I kl. 20 snt., II kl. 13 snt., lapsed ja koolilapsed (koolitaja kestvusel) I kl. 20 snt, II kl., 10 snt. Narva — Tõrvala (Smolka): I kl. 30 snt., II kl. 20 s. Narva—Riigi: I kl. 25 s., II kl., 15 s. N.-Jõesuu—Jaht-klubi 10 s. Kohalikudele ekskursantid (mitte vähem kui 20 inimest) hinnaalandus 20 protsenti, sissesõitnud võõrastele — sõiduhind hinnaalanduseta. Bagash 10 kilogr. 12 s. Koerad ja jalgrattad à 10 s.

Suka- ja soki-

töölist

on vaja Väike-Aguli nr. 9. Nõmme maja, teisel korral.

Antakse välja ettevõtjale

ehitustööd

elumaja vundamendi, puu- ja kiviehitused ning laualõikamised.

Kaubelda Narva-Jõesuu Smetski 5

Sieberg.

Kaotatud

laupäeval, 10. skp. lõunase rongile minnes Lääne tänavast jaamani hall-musta ruuduline (bupsik) kostüümi jakk. Ausat leidjat palun ära tuua „Tulu“ kauplusesse, kino „Rekordi“ vastas.

Ärareisimitõttu se

toiduainete kauplus

ära anda ühes vähese kaubaga käidavas kohas.

Pakk. saata slt. „Kauplus“.

Müüa väike tõld

auto

Kohane omaniku sõiduks.

Teateid saab slt.

Peetri val. Puhkova koolimajas saab 11. juunil 1933. a.

vähempakkumisel

välja antud

magistraal kraavi kaevamistööd.

Narvast — Berliini

28. juunil sõidab autobus 2-nädalisele

huvireisile.

Kaasasõita soovijaid palun järelpärimistega pöörata Joala tän. 14. J. Paap, tel. 10.

Sõitjate registreerimine kuni 20. juunini.

Vastutav toimetaja August Rosenvald

O.-ü. „Narva Kirjastusühisuse“ trükk.

Väljaandja: O.-ü. „Narva Kirjastusühisus“